

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce: V. Y.,** zastoupený JUDr. Ing. Jiřím Klavíkem, advokátem se sídlem Chrudim, Havlíčkova 99, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3**, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích č. j. 52 Az 311/2003 - 43 ze dne 28. 1. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci stěžovatele advokátu JUDr. Ing. Jiřímu Klavíkovi **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl kasační stížností nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, kterým byla zamítnuta jeho žaloba, jíž se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-3780/VL-11-P08-R2-2001 ze dne 2. 9. 2003. Rozhodnutím správního orgánu stěžovateli nebyl udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně

zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 325/1999 Sb.“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Soud dospěl k závěru, že skutkový stav byl ve správním řízení zjištěn dostatečně. Stěžovatel neuvedl v průběhu řízení před žalovaným skutečnosti, které by nasvědčovaly, že je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani skutečnosti, které by svou intenzitou odůvodňovaly strach z pronásledování z důvodů vyznání, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů ve své zemi. Podle soudu je ve správním spise dostatek důkazů, které objasňují, že hlavním důvodem žádosti o azyl je snaha o legalizaci dočasného pobytu poté, kdy jemu a jeho matce skončila platnost pobytového víza v ČR. Takovou snahu však nelze přiřadit k důvodům pro udělení azylu podle českého práva. Soud dovodil, že napadeným rozhodnutím nebyla krácena práva stěžovatele ve smyslu § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), a že všechny výroky správního rozhodnutí jsou v souladu se zákonem. Proto soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatel důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Poukazuje na skutečnost, že důvodem jeho žádosti a azyl byla česká národnost jeho matky, ačkoliv sám je ruské národnosti. V Kazachstánu jsou lidé ruské či jiné slovanské národnosti vystaveni špatnému zacházení. K tvrzení krajského soudu, že účelem jeho žádosti je snaha legalizovat si svůj pobyt v ČR, stěžovatel uvedl, že se rozhodl opustit Kazachstán se svoji matkou nejen z ekonomických důvodů, ale rovněž ze strachu z pronásledování z důvodu národnosti. Dále dovozuje, že mu nebyla v rozporu s čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod poskytnuta právní pomoc. Z neznalosti věci stěžovatel v azylovém řízení před správním orgánem neuvedl některý z předpokladů pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1992 Sb. Tím podle něj došlo k porušení zásady spravedlivého procesu ze strany žalovaného. Soud se s uvedenou skutečností nevypořádal. Vzhledem k těmto skutečnostem navrhuje stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně požádal, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, neboť se domnívá, že jsou splněny podmínky stanovené v § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.

Ze správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud tyto pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti rozhodné skutečnosti. Žádost o udělení azylu byla stěžovatelem podána 25. 4. 2001 a pohovor k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu byl s ním proveden v p. s. K. n. O. 18. 5. 2001 a 5. 8. 2003. Ve všech případech se tak stalo za účasti tlumočníka z ruského jazyka. Stěžovatel ve správním řízení k důvodům své žádosti o azyl uvedl, že jednou z příčin je nacionalismus Kazachů, kteří k Rusům přistupují jako k občanům druhé kategorie. Sám kazašský jazyk neovládá, proto nemůže studovat a i z tohoto důvodu je pro něj problém sehnat práci. Uvedl, že byl propuštěn z práce svým nadřízeným, který byl Kazach, který na jeho místo najal svého kamaráda. Celkově byl diskriminován pro svou národnost. Stal se obětí napadení ze strany mládeže, jež napadala všechny, kdo nevypadali jako Kazach. Stalo se tak v přítomnosti dvou policistů, kteří okřikli útočníky teprve tehdy, když viděli, že by se mu a jeho kamarádům mohlo něco vážného stát. Pokud by došlo k napadení Kazachů ze strany Rusů, policie by podle jeho názoru jistě zasáhla. Na postup policie si však nestěžoval, neboť jí nevěřil. Nikdy si rovněž nestěžoval na jiné diskriminační jednání ze strany zaměstnavatele či jiných osob. Uvedl rovněž, že příčinou jeho odcestování do České republiky byla skutečnost, že se tak rozhodla jeho matka. Lepší ekonomické podmínky však nebyly hlavní příčinou odjezdu do ČR. O azyl požádal stěžovatel až poté, co mu skončila platnost turistického víza. Stěžovatel rovněž uvedl, že nikdy nebyl členem žádné politické strany a nikdy nebyl trestně

stíhán. V rámci protokolu o návrhu na zahájení řízení stěžovatel potvrdil, že byl poučen o svých právech a povinnostech po dobu pobytu na území ČR, a to včetně práva obrátit se na Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky se žádostí o pomoc a kontaktovat další organizace zabývající se ochranou zájmů uprchlíků.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích svým usnesením č. 52 Az 311/2003 - 51 ze dne 27. 2. 2004 stěžovateli na jeho žádost ustanovil pro řízení o kasační stížnosti zástupce JUDr. Ing. Jiřího Klavíka, advokáta.

Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že uplatňuje důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., z obsahu konkrétních námitek lze dovodit, že se domáhá pouze důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy existence vad řízení spočívajících v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí zrušit. Důvod podle písmene a) není v kasační stížnosti žádným způsobem blíže konkretizován, a proto se jím soud nemohl zabývat. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí krajského soudu z hlediska tohoto důvodu a shledal, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná.

Podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb. se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12.

Z výše citovaných ustanovení zákona Nejvyšší správní soud dovozuje, že správní orgán má povinnost zjišťovat podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona pouze v případě, že žadatel o azyl důvody zde uvedené alespoň tvrdí. V daném případě však stěžovatel podle zjištění soudu ve správním řízení netvrdil, že je v zemi svého původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě problémy se soukromými osobami mimo státní struktury, ať jimi byly mladíci kazašské národnosti, kteří stěžovatele napadli nebo se jednalo o zaměstnavatele, jenž měl stěžovatele propustit z práce, jak se stěžovatel domnívá, z národnostních důvodů. Z výpovědí stěžovatele ve správním řízení vyplynulo, že policie na útok ze strany Kazachů reagovala, čímž zabránila závažnějšímu zranění stěžovatele. Stěžovatel se sice domnívá, že reakce policie nebyla dostatečně včasná, resp. intenzivní, a že důvodem této skutečnost je opět jeho národnost, na straně druhé se však proti takovému postupu žádným způsobem neohradil a na jednání policie si žádným způsobem nestěžoval (např. u instančně nadřízených policejních orgánů). Ochranu proti jinému diskriminačnímu jednání ostatních osob u institucí

k tomu kompetentních rovněž nehledal. Stěžovatel tak nevyužil prostředků ochrany daných mu právním řádem jeho domovské země proti diskriminačnímu jednání soukromých osob. Soud má za to, že v takovém případě nelze negativní chování soukromých osob vůči stěžovateli, jakkoliv je z lidského pohledu zavrženíhodné a jakkoliv k němu dochází z národnostních důvodů, přičítat státu, resp. nelze bez dalšího učinit závěr, že domovský stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Na takový závěr by bylo možno usuzovat naopak tehdy, pokud by stěžovatel využil dostupných prostředků ochrany v domovském státě, resp. by se takové ochrany domáhal opakovaně, a i přes tuto skutečnost by žádná z institucí k tomu povolaných nepodnikla kroky k jeho ochraně. Za daných okolností nelze skutečnosti tvrzené stěžovatelem považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona č. 325/1999 Sb. Jestliže z žádosti o udělení azylu, z protokolu o pohovoru ani z žádné jiné písemnosti nevyplynulo, že by stěžovatel tvrdil některý z důvodů pro udělení azylu, žalovanému nevznikla povinnost provádět dokazování ohledně existence některého z azylových důvodů taxativně vypočtených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb. Pokud žalovaný přesto existenci důvodů zjišťoval a z jiných důkazů, jež si pro posouzení žádosti stěžovatele o azyl sám obstaral, důvody relevantní z pohledu § 12 zákona č. 325/1999 Sb. neshledal, pak tento jeho závěr je dle zjištění Nejvyššího správního soudu správný a vycházející z řádně zjištěného skutkového stavu věci. Z informací o stavu dodržování lidských práv v Kazachstánu, jež jsou obsaženy ve zprávách založených ve správních spisech, na něž žalovaný ve svém rozhodnutí odkazuje, Nejvyšší správní soud nezjistil, že by diskriminační jednání příslušníků kazašské národnosti ve vztahu k Rusům či jiným Slovanům, pokud k němu dochází, bylo státem podporováno, tolerováno nebo že by stát nebyl schopen poskytnout ochranu před takovým jednáním jednotlivých osob. Námitka stěžovatele, že mu nebyla poskytnuta právní pomoc a že proto ve správním řízení netvrdil žádný z důvodů, pro něž lze azyl udělit, není důvodná z několika příčin. Předně, jak bylo zjištěno ze spisu, stěžovatel byl žalovaným poučen o jeho právech a povinnostech, jakož i o možnosti obrátit se na Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a jiné organizace, jež se ochranou práv žadatelů o azyl zabývají. Kdyby tak učinil, jistě by se mu dostalo pomoci a rady při seznámení se s platnou právní úpravou azylového práva v České republice. Dále lze tuto námitku chápat jako nepřímý důkaz účelovosti žádosti žadatele o azyl a skutečnosti, že důvody pro jeho udělení ve smyslu platné právní úpravy v případě stěžovatele skutečně neexistují. Pokud by totiž stěžovatel vystaven pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 cit. zákona byl, jistě by skutečnosti o tom svědčící v řízení, v němž žádá o azyl, uvedl, aniž by musel být poučen o konkrétním znění toho kterého ustanovení českého azylového práva. Proto soud nepřisvědčil ani této námitce.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené tedy v souladu s krajským soudem dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci a že řízení, jež mu předcházelo, nebylo zatíženo žádnou z vad, jež jsou uvedeny v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nezjistil tedy naplnění důvodů kasační stížnosti, a proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S přihlédnutím k § 78b odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval již Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Hotové výdaje a odměnu za zastupování soudem ustanovenému zástupci stěžovatele platí stát (§ 35 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 11 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a přípravu zastoupení a sepsání kasační stížnosti, ve výši 2 x 1000 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 8. února 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu